

Nyolcvanéves a diósgyőri vasas szakszervezeti könyvtár

Egy intézmény nyolcvanéves fennállását általában nem szoktuk megünnepelni. Most mégis illendőnek tartjuk emlékeztünkbe idézni, hogy ez év őszén fennállásának és működésének nyolcadik évtizedét hagyja maga mögött a diósgyőri vasasok könyvtára.

Fellapozzuk ebből az alkalomból a Könyvtáros 1971-es évfolyamának januári számát, s újból elolvassuk, mit írt *Cserhádi János*, a könyvtár azóta tragikus hirtelenséggel elhunyt fiatal vezetője az akkor hetvenötéves intézményről.

Diósgyőrben is, mint a századvégi Magyarország más ipari településein, a munkáskönyvtár alapításához a szakszerveleten át vezetett az út. S az életre hívott intézmény a mostoha viszonyok között is szépen fejlődött, úgyhogy az első világháború kitörésekor már 2500 kötetes, jól gondozott könyvtár szolgálta a diósgyőri munkások művelődését. Az igazi fellendülés ideje azonban a felszabadulás után következett be, s ezt csak lassítani tudták az útkeresés megtorpanásai. A hetvenötödik év a vasasok *Bartók Béla* Művelődési Központjában találta a könyvtárt, amely ekkor már a két diósgyőri nagyüzem, a *Lenin Kohászati Művek*, valamint a *Diósgyőri Gépgyár* területén kiterjedt letéti hálózatot irányított, gondozott. Százezer kötetet számláló könyvállománya tizenkétezer olvasó művelődési, tanulási, szórakozási igényét a kor színvonalán tudta kielégíteni. 1965-ben pedig — elsőnek Miskolc könyvtárai között — hanglezemeltárt nyitott. 1200 lemezének 70 százaléka értékes művészlemez volt. Két folyóirat-olvasóját évente tízezer látogató kereste fel.

S hol tart ma a könyvtár, az újabb évtized küszöbén?

Az elmúlt öt évben tovább szilárdította kapcsolatait a két nagyüzemmel: 32 ezer dolgozó könyvtári fellátását vállalja, s Miskolc mintegy 40 ezer, többségében munkáslakost számláló III. kerületében (Diósgyőr) lakóterületi könyvtári feladatot is ellát, sőt még növelni lakóterületi vállalásainak körét, ha elhelyezése azt lehetővé tenné. (Erről később is szólunk.)

Az üzemi letéti könyvtárak száma 1971 óta 50-ről 57-re növekedett. A központi és a letéti könyvtárakat az LKM dolgozónak 39, a *Digépének* pedig 37 százaléka látogatja rendszeresen.

Tovább erősödött a kapcsolat a szocialistabrigád-mozgalommal. A két üzemből mintegy 7800 brigádtag olvasója van a hálózat könyvtárainak. A brigádoknak

csaknem fele szerződést is kötött a könyvtár használatára. A könyvtári rendezvényekre (ide értve a könyvtárosok kirándulásait is) külön meghívják a brigádokat. Közülük többen részt vesznek a jubileumi olvasóprogramban, a műszaki könyvnapok rendezvényein stb.

A környező lakosság olvasni vágyó tagjaiból mintegy 1300-an látogatják rendszeresen a központi könyvtárt. (Nem csökkent a lakótelepi olvasók száma az utóbbi időkben sem, jóllehet újabban a közismerten magas színvonalú ellátást nyújtó miskolci városi könyvtárhálózatnak több fiókkönyvtára létesült vonzáskörében.) Csökkent viszont, 300-ról 210-re az általános iskolás olvasók száma. Ez azonban természetes velejárója annak az örvendetes ténynek, hogy létesült néhány iskolai könyvtár. Ugyanezen okból csökkent az ipari tanuló olvasók száma is. A könyvtár azonban rugalmasan alkalmazkodik az új helyzethez. Megerősítette az üzemekben működő letéti könyvtárakat, s most a munkahelyükön részesülnek fokozottabb könyvtári ellátásban az eddig a központi könyvtárt látogató ipari tanulók, miközben az iskolai könyvtár elsősorban a tanuláshoz szükséges könyvekkel látja el őket.

A lemeztár állománya megközelíti az 1500-at. Eddig nem volt berendezésük a helybeni lemezhallgatásra. Most azonban erre is sor kerül, mivel az LKM egyik szocialista brigádja vállalta, hogy összeszereli a berendezést.

Folyóiratot a központi, valamint az egyik letéti könyvtárban lehet olvasni, mégpedig 80 félért, 196 példányban. A központi könyvtár 3000 kötetes prézens állományát a letéti könyvtárak olvasói is használhatják. Sajnos, a helyben olvasás fejlesztésének gátat szabnak a már jelzett mostoha elhelyezési körülmények.

A százezer könyvállományból mintegy hatvanezer van a letéti hálózatban. De a letéti könyvtárak olvasói kölcsönözhetnek a központi könyvtárból is. S élnek is a lehetőséggel: az elmúlt évben háromezer kötetet vittek ki onnan.

A forgalom méreteit az alábbi néhány adat illusztrálja: 1974-ben a teljes hálózatban 302 ezer könyv talált olvasóra. A hálózatban 24,2, az LKM-ben 24, a *Digépénél* 23 kötet volt az egy-egy olvasóra jutó kötetforgalom. Valamennyi mutató a jó országos átlagnak felel meg.

Befejezésül idézzük *Cserhádi János* írását: „A gondok is nagyok. Az intézmény kinötte magát. Raktárai túlszűfoltak, be-

MTI Fotó — Erczi Kovács Gyula felvétele

rendezése, felszerelési eszközei gyorsan avulnak. Az 1970. november 21-én Miskolcon ünnepélyesen aláírt szerződés egy új korszerű művelődési központ és könyvtár felépítésének alapjait rakta le. A működését előreláthatólag 1974-ben megkezdő új könyvtár biztosítani fogja majd az olvasómozgalom további fejlődését.”

Sajnos, tévedett Cserháti János.

A könyvtár mind a mai napig a régi helyén, az előregedett vasas művelődési házban, 145 négyzetméteres alapterületű helyiségben szorong. Nem nyílt meg az új művelődési központ 1974-ben. Akkor helyezték el alapkövét. Láttuk az építkezést. Nehéz volna megjósolni, mikor avatják fel. De...

De nem is lesz benne könyvtár. Az üzemek beruházásában épülő művelődési központban a tervezők egy, a jelen-

legivel lényegében megegyező alapterületű könyvtárt akartak elhelyezni. S ezt — nagyon helyesen — nem fogadták el a könyvtári szervek. Hogy mégis, legalább időlegesen megoldódjék a könyvtár helyiséggondja — a jelenlegi elgondolások szerint — az új művelődési központ elkészülte után megkapja a mostani művelődési ház megüresedő helyiségeit.

Am a könyvtár végérvényesen nem mondhat le arról, hogy korszerű elhelyezést kapjon. Már csak azért sem, mert a városi könyvtárhálózat vezetői nem szándékoznak Diósgyőrben kerületi központi könyvtárt létesíteni. Ezt a szerepkört a vasas szakszervezeti könyvtár hivatott a munkáskerületben betölteni. Ki is érdemelte a munkásművelődést szolgáló nyolc évtizedes munkájával. (Sj)

Meskó-Póka ex librise